

Назва роботи: тренінг «Геть насильство над дітьми»

Анотація. Ця робота має за мету дати можливість учням навчитися відстоювати свої права, свою гідність, навчитися захистити себе, відчутти, що відчуває людина, яка зазнає насильства, повторити відповідальність за свої вчинки та доброзичливого відношення до оточуючих. Ця тема актуальна, тому що серед молоді дуже часто виникають сутички на підставі застосування насильства над іншими. Інноваційність – під час роботи використовується ІКТ, заняття побудоване на тренінгових вправах, дає можливість широко використовувати діяльність учнів, почути їх міркування.

Практична значимість – у нашому молодіжному оточенні трапляються випадки насильства. Саме з метою усунення цієї проблеми дана робота дуже актуальна.

Опис роботи: сценарій даного заходу спрямований на попередження насильства серед підлітків. За допомогою тренінгових вправ учні можуть відчутти наслідки насильства, які виникли внаслідок здійснення порушень прав іншими дітьми.

Використані джерела інформації:

1. Конституція України.- К., 2006 р.
2. Конвенція ООН «Про права дитини».- К., 2005 р.
3. Закон України «Про попередження насилля в сім'ї».- К., 2001 р.
4. Запобігання торгівлі людьми. Навчально-методичний посібник – К.-Х.,2001 р.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про вжиття заходів щодо запобігання насильству над дітьми»// Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України, № 7-8.-2010 р.

РОЗРОБКА ЗАНЯТТЯ-ТРЕНІНГУ

Тема: «Геть насильство над дітьми»

Мета: *З'ясувати суть поняття насильства. Розвивати знання про відповідальність своїх дій, вчинків, розвивати вміння брати приклад з хорошої поведінки людей. Надати інформацію про те, як можна захистити себе, свою гідність і свої права, але розкрити питання нерозривної єдності прав і обов'язків.*

Обладнання: Конституція України, Кримінальний кодекс України, Конвенція ООН про права дитини, плакати «Правила групи», «Наші очікування», аркуші паперу, фломастери, маркери, роздатковий матеріал, стікери.

Хід проведення:

1. Вступне слово (5 хв)

- Добрий день дорогі друзі. Я рада бачити вас в нашому дружньому колі. Тема нашого сьогоднішнього заняття – тренінгу непроста і дуже актуальна. Розпочнемо його такими словами Олени Більської.

Я маю право жити на землі.

Творити, дихати, учитись.

Примножувать багатства всі її,

Своєю Україною гордитись.

Я маю право Україну восхвалять,

Боротися за неї, і за честь стоять.

Безкрайнії поля її любити,

І щовести журавликів із вирію зустріти.

Я маю право на веселку й на весну,

На щедрю осінь і на тепле літо,

На зиму, так безмежно чарівну.

І на лани із стиглим житом.

На золотаве сонце в небесах, що щедро Україну зігріває.

На соловейка спів в гаях,

І на любов батьків, безмежну і безкраю.

Метою даного заняття - тренінгу є:

- ознайомитись з суттю поняття насильства,

- отримати учасникам знання з права,
- відпрацювання власної активної позиції, яка є основою реалізації своїх прав у житті.

Заняття триватиме орієнтовно 1 год. 30 хв.

1. Вправа « Знайомство» (5 хв)

Мета: підвищити рівень згуртованості групи, надати можливість учасникам проявити індивідуальність.

1. Ведучий пропонує учасникам по черзі назвати своє ім'я та своє захоплення. Наприклад: « Я – Андрій, люблю грати в шахи», а іншим учасникам підтримати повідомлення таким чином: у відповідь на кожну фразу інші учасники вигукують « І це – здорово!», водночас піднімаючи великий палець.

1. Після завершення ведучий проводить обговорення.

- що ви відчували під час виконання вправи?
- Як на вашу думку, чи є зв'язок між тим, як ми вітали один одного і темою нашого заняття?

1. Вправа « Правила» (5 хв)

Мета: повторити правила, створити доброзичливу атмосферу.

1. Ведучий звертає увагу учасників на плакат « Правила групи» і запитує: « В чому необхідність кожного з цих правил?»

1. Ведучий пропонує учасникам відповісти на запитання: Який зв'язок існує між поняттями « Правила», « Право» і « Обов'язок»?

Важливий висновок: *правила, які є певними нормами поведінки людей, описують все те, що людина має право робити і як діяти там, де є ці правила.*

1. Вправа « Очікування» (5 хв)

Мета: визначити очікування учасників від заняття.

1. Ведучий запрошує учасників записати свої очікування на маленьких клейких стрічках і по черзі зачитати і розповісти, чому їх цікавлять саме ці питання? (стрічки прикріплюються до плакату)

1. По завершенню ведучий проводить обговорення: Як на вашу думку, про що свідчать наші очікування?

5. Інформаційне повідомлення « Що відбувається сьогодні» (10 хв). Перегляд презентації 1.

Прояви насильства супроводжують людство з давніх давен. Упродовж тисячоліть одна людина кривдить іншу людину, чинить насильство щодо неї. У світі постійно відбуваються війни, напади на людей, дискримінація, приниження. Ми вже звикли сприймати насильство, як щось неминуче. Але ж прояви насильства порушують права людини, принципи вільного та справедливого існування.

І коли насильство чиниться поруч з нами, чи у нас в домі, в школі, на вулиці, ми можемо зупинити його.

Іноді ми не усвідомлюємо, що втягнуті в коло насильства, бо можемо не знати, що певні насильницькі акти щодо нас порушують наші права, честь та гідність, не знаємо своїх прав, як захистити себе.

Що ж таке насильство? Це дії, які робить одна або кілька осіб і які:

- чиняться зумисно і спрямовані на досягнення певної мети;
- спричиняють шкоду (фізичну, моральну, матеріальну) іншій особі;
- порушення права і свободи цієї особи;
- унеможливають ефективний самозахист потерпаючих від насильства (той, хто чинить насильство, має значні переваги: фізичні, психологічні, матеріальні, адміністративні тощо).

Перегляд Презентації 2.

Найбільш ганебне і недопустиме – насильство над дітьми.

Ось низка фактів записаних з вуст ваших однолітків:

- Школярка із сльозами розповідає іншим дітям: « мама мене просто уб'є, якщо дізнається, що я загубила шарф, який вона подарувала»;
- Дівчинка цілий день переживає, що у неї відірвався гудзик, тому що вдома її покарають – вона боїться матері;
- Батько бив дитину велосипедними спицями (залишилися сліди на ногах);

- Хлопчик закриває руками голову, а інших дітей обов'язково б'є по голові – хоче, щоб їм було так же погано й боляче, як йому, коли його б'ють батьки;
- Батько б'є сина за оцінки: хлопчик в школі поводить себе нахабно і зухвало і в той же час він стає блідим від будь – якого зауваження;

Нормальні « не п'яні, не обкурені люди, які не б'ються», для таких дітей можуть бути тільки десь в іншому світі, інопланетному. Ці люди красиві, світлі, добрі... (з дитячих малюнків)

Відзеркалене в цих реальних фактах життя ще раз змушує задуматися: як живемо? Як ставимося один до одного? Близькі, дорогі люди, що змушує їх бути такими жорстокими? Чому любов, доброту, терпіння пускають під укіс, і навіть до дітей при цьому немає пощади – над ними знущаються, їх б'ють, вони виростають душевно пораненими, понівеченими... У дітей зникає відчуття захищеності, вони губляться в цьому світі.

Тому проблема сімейного насильства на сьогоднішній день є дуже гострою.

6. Анкетування:

1. Скільки вам років?
2. Ваша стать: дівчина, хлопець.
3. Як ви ставитеся до різних проявів насильства?
4. Чи допускав хто-небудь по відношенню до вас насилля?

Так

Ні

5. Які прояви насилля ви зазнали по відношенню до себе?

Фізичне

Емоційне

Сексуальне

Жодного

6. Допускав хто-небудь насилля в сім'ї щодо вас?

Так

Ні

7. Чи відчували ви жорстоке поводження з боку друзів, однолітків, дорослих?

Так

Ні

8. Чи намагалися ви себе захистити?

Так

Ні

9. Чи спостерігали ви насилля в сім'ї щодо інших членів родини?

Так

Ні

10. По відношенню до кого було направлене жорстоке поводження в сім'ї?

До мами

До батька

До дідуся

До бабусі

До брата

До сестри

До тварин

11. Які вас огортають почуття, коли вам доводиться бачити жорстоке насилля?

Страху

Ненависті

Злості

Незахищеності

Жахливості

Провини

Сорому

Співчуття

Байдужості

Жалості

7.Мозковий штурм «Хто може здійснювати насилля»

(записати на плакаті (батько, мати, учень один щодо іншого, вчителі і т.д.))

8. Вправа «Перетягну газету».

(Мета: ілюстрація сценарію, в якому розвиваються конфлікти).

Учасники об'єднуються в пари, отримують газету і згортають її в трубочку, стають на відстані 1 м один від одного, підгинають одну ногу і притримують її рукою. Вільною рукою вони беруть трубочку з газети і починають її перетягувати, прагнучи вивести один одного з рівноваги, але при цьому не розірвати газету.

9. Практикум «Аналіз ситуацій».

(Мета: формувати вміння розрізняти види насильства, агресора і жертву ситуації насильства).

Кожній групі вручається пакет із завданнями.

Завдання: визначити вид насильства, вказати агресора і жертву ситуації.

Ситуація 1

Петрик, зайшовши у їдальню, і, як завжди, сів не на своє місце. До нього підійшла Оленка і попросила звільнити її стілець. Він відштовхнув дівчинку з такою силою, що вона впала на підлогу.

Ситуація 2

Під час перерви Юрко бігав по класу і штовхнув Іринку. Дівчинка, падаючи, ненароком розбила вазу на столі вчителя. В клас зайшла вчителька і побачила розбиту вазу. Іринка намагалась пояснити, що трапилось на перерві, але вчителька не вислухала виправдань і нагримала на неї.

Ситуація 3

Десятирічні Оля і Леся відпочивали на березі моря. До них підійшли незнайомі чоловіки і запропонували навчити їх плавати. Коли вони опинились у воді, незнайомці дозволили собі брутальну поведінку.

Ситуація 4

Після закінчення школи-інтернату Іван повернувся до рідного села. З'ясувалось, що у його будинку проживає співмешканка померлого батька. Вона прогнала його з рідної хати.

Ситуація 5

Дмитрик взяв без дозволу ручку Олега. Коли Олег це побачив, вдарив Дмитрика.

Ситуація 6

7- класниця Юля гуляла в парку із своєю собакою. Поруч на лавці незнайомі хлопці вживали алкоголь. Вони вперто пропонували Юлі до них приєднатися.

Ведучий. У конфліктній ситуації агресор завдає шкоду не тільки жертві, а й собі. Він не хоче відповідати за свої вчинки, спеціально заподіює шкоду іншим, тим самим він руйнує своє здоров'я. Адже лють, жорстокість і злість руйнують його нервову систему - і хвороби неминучі.

10. «Мозковий штурм» (практична робота в групах) (20 хв)

Мета: зорієнтувати учасників на пошуки значущих для них способів просвітницької діяльності, формування в них приймати нестандартні рішення, знаходити шляхи вирішення.

1. Ведучий об'єднує учасників у чотири команди (*можна шляхом жеребкування; різнокольорові кульки; пори року та інше*) пропонуючи дати відповідь на запитання:
 - Які дії дорослого вважаються насильницькими по відношенню до дитини? (*перша група*);
 - Який документ захищає права дитини і що це за статті? (*друга група*);
 - Що потрібно враховувати соціальним педагогам, психологам при роботі з дітьми – жертвами домашнього насильства? (*третья група*);
 - В яких формах проявляється жорстоке ставлення до дитини? (*4 група*)

1. Презентація роботи груп може бути в різній формі: колаж, мальований плакат, телеграма, пам'ятка, мультимедійна презентація та інше.

1. Презентація групових робіт.

1. По завершенні презентації ведучий проводить обговорення:

- Що ви дізнались під час виконання справи?
- Що ви можете зробити для захисту своїх прав?

При виникненні труднощів у учасників, можна навести приклад: створення Центру прав дитини. Створення шкільної ради делегатів дитячих прав тощо.

1. Всі пропозиції записуються на ватмані, який потім вивішується на дошку.

11. Вправа « Твій порадник» (10 хв)

Мета: ознайомити учасників з роботою і функціями служб, які можуть допомогти їм у захисті прав. Навчити підлітків розробляти «свій порадник»

- Служба у справах неповнолітніх;
- Органи опіки і піклування;
- Відділи районної адміністрації, що займаються проблемами дітей;
- Соціальна служба для молоді;
- Медичні установи;
- Відділ освіти;
- Громадські організації (районна дитячо – юнацька громадська організація « Веселкова республіка»)
- Центр позашкільної роботи дітей та юнацтва;
- РАГС;
- Кримінальна міліція у справах неповнолітніх;
- Притулки для неповнолітніх, служби у справах неповнолітніх.

12. Вправа « Пам'ятка» (10 хв)

Мета: закріпити в учасників знання, отримані в ході заняття, зв'язати їх з власним життям.

- Немає виправдання бездушності, цинізму, агресивності, фантастичній жорстокості. І щоб не потонути в хвилях негативних емоцій гніву, незадоволеності життям, які накладаються на не зовсім здоровий соціальний фон, ми закликаємо всіх батьків берегти в собі людське, поважати в собі людину. Хай сім'я буде для дитини взірцем людяності, доброти і любові.
- І тоді нам не треба буде наголошувати на правах дитини, бо їх ніхто не буде порушувати, а обов'язки батьків по стану утримання і виховання дітей будуть сприйматися не як обтяжливий тягар, а як органічний прояв любові до дитини, підтримки в ній людської гідності та самоповаги.

Для цього сьогодні ми виготовимо **«Пам'ятку для батьків»** та **«Пам'ятку для дітей»** яку потім використаєте в своїх шкільних дитячих колективах. . Практична робота в групах. Пропозиції підсумовуються і записуються на ватмані.

13. Притча «Все залишає свій слід».

Жив-був один дуже запальний і нестриманий молодий чоловік. І ось одного разу його батько дав йому мішечок з цвяхами і сказав, щоб кожен раз, коли він не стримає свого гніву, вбити один цвях в стовп огорожі. У перший день в стовпі було декілька десятків цвяхів. Другого дня ще більше.. Наступного тижня він навчився стримувати свій гнів, і з кожним днем число забитих в стовп цвяхів стало зменшуватися. Хлопець зрозумів, що легше контролювати свій гнів, ніж забивати цвяхи. Нарешті прийшов день, коли він жодного разу не втратив контроль над своїми емоціями. Він розповів про це своєму батьку і той сказав, що цього разу кожен день, коли синові вдасться стриматися, він може витягнути зі стовпа по одному цвяху. Йшов час, і прийшов день, коли він міг повідомити батька про те, що в стовпі не залишилося жодного цвяха. Тоді батько взяв сина за руку, підвів до огорожі і сказав: «Ти непогано впорався, але ти бачиш, скільки в стовпі дірок? Він вже ніколи не буде таким як раніше. Коли говориш людині що-небудь зле, у нього залишається такий шрам, як і ці дірки. І неважливо, скільки разів після цього ти вибачишся - шрам залишиться».

14. Коло ідей «Як зупинити насильство».

(Мета: як уникнути ситуації насильства).

Завдання учасникам: обговорити це питання і запропонувати один варіант.

- Уникай ситуацій, які можуть призвести до насильства.
- Говори спокійно і впевнено.
- Дай агресору можливість зупинитися.
- Відійди в сторону. Це не ознака слабкості!
- Не прагни помсти ворогам. Вмій просити пробачення.
- Попроси допомоги. Це не ознака слабкості чи боягузтва!
- ПАМ'ЯТАЙ!
- Ти маєш право відмовитися робити те, до чого тебе примушують силою або образливими, злими словами.
- Ми подібні, але всі різні.
- Твоя власність належить тільки тобі.
- Ти маєш право на допомогу.
- Кожна людина має право жити вільно, у безпеці, відчуваючи тепло і любов!

Мій улюблений світ -

Без насильства,

Без жорстокості, болі і зла,

Де народом заспівана пісня

Містить тільки хороші слова.

Мій улюблений світ – без насильства,

Де немає страждання й війни,

Де розквітла калина барвиста,

Й голосінь не почувеш сумних.

Мій улюблений світ – це не казка,

А реальне щасливе життя,

Бо звільнивши наш світ від насильства,

Можна сміло іти в майбуття.

І коли на теренах країни

Без страждань заживе кожне місто,

Скажуть люди всієї країни:

Україна – це світ без насильства

- На цьому наше заняття – тренінг закінчено. До нової зустрічі.